

Číslo: 3043/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 24. 02. 2022 do 28. 02. 2022 a 01. 03. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou Jána Hollého, Pobedim 433	
Zriaďovateľ	Obec Pobedim

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Jana Pastulová, riaditeľka školy

Mgr. Jela Košútová, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 3043/2021-2022 zo dňa 23. 02. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Eva Šedivá, školská inšpektorka, ŠIC Trenčín

Mgr. Marián Mišík, školský inšpektor, ŠIC Trenčín

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Práca pedagogického asistenta (PA) so žiakmi so zdravotným znevýhodnením (ZZ)

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna plnoorganizovaná základná škola (ZŠ) s vyučovacím jazykom slovenským. V školskom roku 2021/2022 školu navštevovalo spolu 121 žiakov, z nich sa na 1. stupni v štyroch triedach vzdelávalo 58 žiakov a v piatich triedach 2. stupňa 63 žiakov. Proces výchovy a vzdelávania zabezpečovalo 13 učiteľov a 1 vychovávateľka školského klubu detí. V škole pracoval inkluzívny tím tvorený riaditeľkou školy, zástupkyňou riaditeľky školy, špeciálnym pedagógom a 5 PA pre žiakov so ZZ. Štyria PA boli financovaní na plný (100%) úväzok z normatívnych finančných prostriedkov. Na financovanie jedného PA boli využité Európske štrukturálne a investičné fondy, ktoré škola získala v rámci národného projektu *Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov 2*. Riaditeľka školy v rozhovore uviedla, že počet PA pracujúcich so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) je nepostačujúci a k zabezpečeniu optimálnych podmienok výchovy a vzdelávania by bolo potrebné ich počet navýšiť. Škola na základe odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie¹ žiadala finančné prostriedky na osobné náklady pre 9,7 PA.

¹ Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (CŠPP) Kálnica; CŠPP „Nové Mesto nad Váhom“; Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP), Nové Mesto nad Váhom

Na 1. stupni ZŠ sa formou školskej integrácie vzdelávalo 5 žiakov so ZZ, 4 z nich mali prideleného PA. V prvom ročníku pomáhal PA pri prekonávaní bariér žiakovi so sluchovým postihnutím (SP), v treťom ročníku PA poskytoval podporu 2 žiakom vývinovými poruchami učenia (VPU) a vo štvrtom ročníku 1 žiakovi s mentálnym postihnutím (MP).

Na 2. stupni ZŠ sa vzdelávalo 12 začlenených žiakov so ZZ, 9 z nich mali prideleného PA. V piatom ročníku poskytoval PA podporu 1 žiakovi s mentálnym postihnutím (MP), v siedmom ročníku 2 žiakom, ktorí mali diagnostikované VPU, v ôsmom ročníku s 3 žiakmi, 2 mali diagnostikované VPU a jeden MP; a v deviatom ročníku s 3 žiakmi, z toho 1 mal diagnostikované VPU, 1 poruchy správania (PS) a 1 MP.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

Škola vypracovala *Inkluzívny plán školy*, ktorý obsahoval informácie o zameraní jej aktivít v priebehu prezenčnej i dištančnej formy vzdelávania. Metodické orgány - metodické združenie (MZ) a predmetové komisie (PK) efektívne pracovali, zaoberali sa výchovnými a vzdelávacími problémami žiakov so ŠVVP. PA sa zúčastňovali na ich činnosti podľa prezenčných listín. V pracovnej zmluve mali PA spracovanú náplň práce, kde boli popísané činnosti vyplývajúce z ich pracovnej pozície. Zamerané boli najmä na priamu a bezprostrednú prácu so žiakmi so ŠVVP, uľahčovanie ich adaptácie na školské prostredie, poskytovanie pomoci pri prekonávaní bariér, participovanie na mimovyučovacích aktivitách (výlety, exkurzie, záujmová činnosť) a spolupráca s rodinou týchto žiakov. PA o svojej činnosti si viedli písomné správy, záznamy o konzultáciách so žiakmi, vypracovávali ich hodnotenie (škálový dotazník) za klasifikačné obdobie. Zistenia z analýzy predloženej dokumentácie, riadených rozhovorov a z hospitácií potvrdili, že o svojich kompetenciách a úlohách pri práci so žiakmi so ZZ boli PA informovaní v potrebnej miere a svoju činnosť vykonávali v zhode s určenou náplňou práce.

V aktuálnom školskom roku zabezpečila škola v zmysle odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie pre 13 žiakov so ZZ pomoc 5 PA. Riaditeľka v rozhovore uviedla, že PA pracovali s konkrétnym 1 - 2 začlenenými žiakmi v triede podľa určeného rozvrhu vyučovacích hodín. V odporúčaní poradenského zariadenia uviedli, že pre týchto žiakov je prítomnosť stabilného PA nevyhnutná počas celého vyučovania u 5 žiakov s ZZ a ostatní mali prideleného PA v rozmedzí od 50-60 %.

Dokumentácia integrovaných žiakov so ZZ bola kompletná a prehľadná, bola vedená v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Súčasťou návrhov na vzdelávanie žiaka so ŠVVP boli písomné žiadosti zákonných zástupcov o zmenu formy vzdelávania, ich informované súhlasy, správy z diagnostických psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení a aktuálne individuálne výchovno-vzdelávacie programy (IVP). Predložené IVP obsahovali upravené podmienky, obsah, formy, metódy a prístupy vo výchove a vzdelávaní konkrétneho integrovaného žiaka, informovali o miere poskytovanej odbornej pomoci (intervencie školského špeciálneho pedagóga a logopéda), zabezpečení personálnej podpory (PA) a materiálnych podmienkach a pomôckach (kompenzačné, špeciálne učebné pomôcky)². Všetky kontrolované IVP boli vypracované v súlade s odporúčaniami uvedenými v diagnostických správach a s ich obsahom boli oboznámení zákonní zástupcovia žiakov

² Učebnice, pracovné zošity pre žiakov s MP

a všetci vyučujúci, čo potvrdili svojim podpisom. Hospitáciami na vyučovacích hodinách v jednotlivých ročníkoch bolo zistené, že učitelia odporúčania zariadení poradenstva a prevencie vo vyučovacom procese akceptovali.

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

Všetky PA v riadenom rozhovore uviedli, že sú v škole vnímané ako rovnocenné členky pedagogického zboru a ich návrhy a spätnú väzbu k výchovno-vzdelávacím výsledkom žiakov so ZZ vyučujúci vždy akceptovali. Na zasadnutiach pedagogickej rady a na pracovných poradách sa pravidelne zúčastňovali, čo dokumentovali aj predložené prezenčné listiny, na stretnutiach MZ a PK sa zúčastňovali sporadicky. V rozhovore PA potvrdili, že metodické vedenie, odbornú pomoc a usmernenie im zabezpečovali školské špeciálne pedagogičky, ktoré ich oboznámili s špecifickými potrebami jednotlivých integrovaných žiakov. Usmerňovali ich pri používaní špeciálnych didaktických a učebných pomôcok a priebežne informovali o aktuálnych problémoch žiakov so ZZ. Svojou činnosťou sa podieľali najmä na prekonávaní zdravotných, sociálnych, jazykových aj priestorových bariér žiakov so ZZ v školskom prostredí. Z celkového počtu 5 PA kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti spĺňali všetci.

V rozhovore PA uviedli, že sa vzdelávali v problematike týkajúcej sa žiakov so ZZ prostredníctvom prednášok, odborných seminárov, vzdelávaní a workshopov (5PA). Niektorí z nich sa v aktuálnom školskom roku prihlásili na inovačné³ a aktualizáčn⁴ vzdelávanie, čo obsahoval aj predložený *Plán profesijného rozvoja*. Priestor na rozvíjanie osvojených a získavanie nových profesijných kompetencií využili na absolvovanie rôznych webinárov⁵, kurzov a interných školení⁶.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Proces výchovy a vzdelávania bol z hľadiska činnosti PA sledovaný **11 hospitáciami**, z toho na 5 vyučovacích hodinách primárneho vzdelávania vo vyučovacích **predmetoch slovenský jazyk a literatúra, matematika** a na 6 vyučovacích hodinách nižšieho stredného vzdelávania vo vyučovacích **predmetoch slovenský jazyk a literatúra, fyzika, dejepis a matematika**.

Na vyučovacích hodinách PA pracovali s jedným konkrétnym žiakom so ZZ v bežnej triede ZŠ. PA pomáhali žiakom pri príprave na vyučovacie hodiny už pred ich začiatkom, najmä s prípravou pomôcok (učebnice, zošity, písacie potreby,...).V prípade akýchkoľvek otázok žiakom ochotne vysvetlili daný problém. PA si boli vedomé svojich kompetencií a postavenia v triede, poznali silné a slabé stránky žiakov so ZZ, ktorí im prejavovali dôveru. PA svoju činnosť vo výchovno-vzdelávacom procese koordinovali s vyučujúcimi. V súlade s pokynmi učiteľa spoluorganizovali činnosť na vyučovaní, pomáhali im s orientáciou v pracovnom zošite, vysvetľovali a pomáhali žiakom pochopiť zadania úloh, poväčšine aj nové učivo.

Názornosť bola veľmi vhodným nástrojom pri výklade učiva (farebné texty, obrázky, mapy, ilustrácie,...). Vhodne učivo dopĺňali čítaním podnetných článkov z dejepisu (SNP) a viedli so žiakmi diskusiu. Ochotne odpovedali na ich otázky. PA veľmi dobre viedli žiakov k práci s textom na hodinách literatúry a zamerali sa na čítanie s porozumením. Aj náročnejšie učivo z matematiky dokázali žiakom sprístupniť zaujímavým spôsobom. Podarilo sa im zaujať

³ Zvládanie záťažových situácií;

⁴ Ako učiť deti hravo;

⁵ Úloha PA v dištančnom vzdelávaní; Asistent učiteľa v praxi; vzdelávania organizované Centrom včasnej intervencie Trenčín

⁶ Práca PA v našej škole;

pozornosť žiakov a vzbudiť ich záujem o preberané učivo. Vytvárali žiakom priestor ku kontrole výsledkov činností a overovali správnosť riešenia úloh, pričom podporovali samostatnosť a zodpovednosť žiakov za výsledky učenia sa. Intaktní žiaci boli voči začleneným spolužiakom tolerantní atmosféra na sledovaných hodinách bola pokojná a pracovná. Negatívom hodín bolo, že vyučujúci ani PA nevytvárali priestor na sebahodnotenie a hodnotenie výsledkov činností žiakov.

PA umožnili žiakom plniť úlohy a činnosti vlastným učebným a pracovným tempom a individuálnym spôsobom. Striedaním priamej a nepriamej činnosti, vhodnou motiváciou, častou pochvalou a oceňovaním pozitívnych prejavov učenia a správania sa napomáhali udržiavať pozornosť žiakov a ich záujem o zadané úlohy a činnosti. Prejavy problémového správania sa na vyučovaní nevyskytli, integrovaní žiaci dodržiavali dohodnuté pravidlá. PA pracovala so žiakom s MP, keď bol žiak unavený, umožnila mu krátky oddych, relax. Na ostatných hodinách absentovala prestávka počas vyučovania pre žiakov so ZZ. PA priebežne poskytovali žiakom so ZZ spätnú väzbu, boli k žiakom priateľskí, trpezliví, taktní, prispievali k vytvoreniu pozitívnej a tvorivej atmosfére vyučovania.

Všetky PA mali vytvorené vlastné portfóliá pracovných listov, úloh, zadaní a pomôcok⁷. PA vo vyučovacom procese podľa potreby využívali špeciálne a kompenzačné pomôcky, v prípade nutnosti poskytli žiakovi, malé počítadlo, tabuľkovo spracované nové učivo, číselnú os, tabuľku s násobilkou, inú doplnkovú literatúru a pod. Vo vyučovacom procese boli aplikované odporúčania zariadení poradenstva a prevencie. Integrovaní žiaci sa vzdelávali podľa IVP, sedeli prevažne v prvých laviciach, kde s nimi pracovali PA.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

Prítomnosť a pôsobenie PA v triede pozitívne hodnotili všetci 7 opýtaní učitelia. Uvedli, že 100 % PA si uvedomuje svojho postavenia v triede, 100 % PA pozná silné a slabé stránky žiaka so ZZ, 100 % PA rešpektuje pokyny a názory učiteľa, 85,7 % PA čaká na pokyny učiteľa. 85,7 % učiteľov sa vyjadrilo, že s PA v priebehu edukácie súbežne spolupracujú súbežne. Opýtaní učitelia hodnotili PA ako aktívnych (100 %) a iniciatívnych (71,4 %).

Viac ako polovica učiteľov (57,1 %) v riadenom rozhovore potvrdila spoluprácu PA pri príprave spoločných vyučovacích hodín aj podkladov a 100 % PA spolupracuje pri príprave a tvorbe didaktických pomôcok, 71,4 % PA spolupracuje pri príprave vyučovacieho materiálu.

Ďalej sa 6 učiteľov (85,7 %) vyjadrili, že PA spoluorganizuje činnosť počas vyučovania v súlade s ich pokynmi, pomáha pochopiť zadanie úloh a preberané učivo (100%) a overuje správnosť riešenia pridelených úloh. Žiakovi pomáha udržiavať pozornosť vo vyučovacom procese a umožňuje mu pracovať vlastným učebným a pracovným tempom, umožňuje pracovať individuálnym spôsobom. Z vyjadrení ďalej vyplynulo, že PA podporuje motiváciu žiaka k činnosti, vytvára mu priestor ku kontrole výsledkov činností a oceňuje pozitívne prejavy učenia a správania sa žiaka, (85,7 %) učiteľov sa vyjadrilo, že PA podporuje samostatnosť a zodpovednosť za výsledky učenia sa. Podľa vyjadrení učiteľov PA na konci vyučovacej hodiny poskytne žiakovi so ZZ spätnú väzbu o napĺňaní cieľov vzdelávania a činnosti, čo bolo hospitáciami pozorované len na niektorých vyučovacích hodinách. Všetci učitelia sa kladne

⁷ komunikačné kartičky, učebnice a pracovné listy pre žiakov s mentálnym postihnutím, doplnková literatúra, MAT, čítacie okienko, čítacia tabuľka, abeceda, detské karty s dychovými cvičeniami, číselná os, tabuľky s násobilkou, tabuľky s vybranými slovami, delenie hlások, slovné druhy, pexeso s vybranými slovami;

vyjadrili k prítomnosti PA na vyučovacej hodine, k prínosu v edukačnom procese žiakov so ZZ a tiež pri vytváraní pozitívnej a priateľskej atmosféry vyučovania.

1.3 INÉ ZISTENIA

Kontrolovaný výchovno-vzdelávací proces bol ovplyvnený chýbajúcimi žiakmi so ZZ ako aj PA z dôvodu ochorenia Covid-19.

2 ZÁVERY

Škola vytvárala pre výchovu a vzdelávanie žiakov so ZZ vhodné podmienky. Dokumentácia žiakov bola vedená prehľadne bez nedostatkov. Škola žiakom so ZZ v súlade s odporúčaniami zariadení poradenstva a prevencie zabezpečila pomoc PA, poskytovala odborné špeciálnopedagogické intervencie a zaobstarala kompenzačné a špeciálne učebné pomôcky. Zo zrealizovaných rozhovorov s PA a kontroly dokumentácie vyplynulo, že títo vykonávali činnosť vyplývajúcu z ich pracovnej pozície a v súlade s určenou náplňou práce. Pedagogický zbor školy vnímal PA ako rovnocenných partnerov, ich návrhy a spätná väzba k výchovno-vzdelávacím výsledkom žiakov so ZZ boli akceptované. Vo svojej činnosti boli usmerňovaní školskými špeciálnymi pedagogičkami. Svoje profesijné kompetencie týkajúce sa edukácie žiakov so ZZ si rozvíjali účasťou na rôznych vzdelávaniach. PA sa zúčastňovali zasadnutí pedagogických porád a metodických orgánov.

Pozitívny priateľský a trpezlivý prístup PA k žiakom so ZZ na vyučovacích hodinách zabezpečoval podporu korektných vzťahov medzi žiakmi. Bezproblémové správanie sa žiakov so ZZ vytváralo vhodné podmienky na pokojné učenie sa žiakov, atmosféra vyučovania bola na vyučovacích hodinách pokojná a pracovná. PA vo výchovno-vzdelávacom procese koordinovali svoju činnosť s vyučujúcimi, napomáhali žiakom so ZZ s prípravou učebných pomôcok, s pochopením pokynov a zadaní úloh vyučujúcich. Podnecovali aktívne zapojenie sa žiakov so ZZ do plnenia úloh vlastným učebným a pracovným tempom, pomáhali udržať pozornosť žiakov. Monitorovali ich koncentráciu a správanie sa a vo vyučovacom procese. Poskytovali im individuálnu podporu, povzbudením a pochvalou motivovali žiakov k učeniu. Sporadicky bola žiakovi so ZZ zabezpečená relaxačná prestávka. Zlepšenie si vyžaduje oblasť sebahodnotenia žiakov a hodnotenie výsledkov ich činností PA.

Učitelia v riadených rozhovoroch uviedli, že činnosť a prístup PA k žiakom so ZZ je prínosom v ich edukačnom procese, čo potvrdili aj vedúci pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci školy. PA vzájomnou spoluprácou s učiteľmi a rešpektovaním ich pokynov a požiadaviek pomáhali rozvíjať schopnosti a zručnosti žiakov so ZZ. Na vyučovaní vhodnou motiváciou a adekvátnou pomocou pomáhali žiakom prekonávať prekážky v učení.

Riaditeľka školy sa v rozhovore vyjadrila, že počet pridelených PA je k počtu a štruktúre žiakov so ZZ nepostačujúci.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- ✓ Podporovať sebareflexiu žiaka so ZZ vytváraním priestoru na sebahodnotenie a hodnotením jeho činností PA v závere vyučovacej hodiny
- ✓ Zabezpečiť žiakom so ZZ počas vyučovacieho procesu, ak je potrebné, prestávku na oddych

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Zápisnice zo zasadnutí pedagogickej rady
2. Zápisnice z pracovnej porady
3. Zápisnice z rokovaní metodických orgánov
4. Plán profesijného rozvoja
5. Plán činnosti PA
6. Správy o činnosti PA
7. Hodnotenie žiaka
8. Návrhy, IVP
9. Písomné odporúčania zariadení poradenstva a prevencie k žiadosti o pridelenie PA
10. Rozvrhy hodín tried
11. Rozvrhy PA
12. Osobné spisy PA
13. Inkluzívny plán

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Eva Šedivá

Dňa: 24. 03. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trenčín:

Mgr. Eva Šedivá

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Jana Pastulová

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 28. 03. 2022 v Trenčíne:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trenčín:

Mgr. Eva Šedivá

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Jana Pastulová

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Mgr. Jana Pastulová, riaditeľka školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Eva Šedivá, školská inšpektorka

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti